

595. 706492

E61

Ent

DEC 10 1964

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

Deel 24

1 oktober 1964

No. 10

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD: Important rectification (p. 201). — J. C. van der Meer Mohr: *Megachile* en *Casimiroa* (p. 201). — B. J. Lempke: Trekvlinders in 1963 (p. 203). — Eduard Wagner: Neuer Beitrag zur Systematik der Gattung *Tuponia* Reuter 1875 (Hem. Het., Miridae) (p. 215). — Korte mededelingen (p. 202: I. A. Kaijadoo).

Important rectification

The September number started with p. 181 instead of p. 161, as should have been done.

Megachile en Casimiroa

door

J. C. VAN DER MEER MOHR

Het is mij niet bekend, of sommige soorten van behangersbijtjes zeer selectief te werk gaan bij de keuze van het plantmateriaal, dat ze gebruiken voor de bekleding hunner nesten. *Megachile tuberculata* F. Smith (det. ALFKEN) behoort zeker niet tot die strenge selectionisten. In het tijdschrift *De Tropische Natuur* 18: 1—10 (1929) publiceerde ik destijds het een en ander over de biologie van genoemd behangersbijtje en gaf toen ook een lijst van planten, waaruit deze dieren de bladstukjes snijden. Van niet alle in die lijst genoemde planten was ik evenwel overtuigd, dat het blad werkelijk door *M. tuberculata* was verknipt, ook andere *Megachile*-soorten hadden dit misschien kunnen doen. Door latere waarnemingen en vangsten is mij gebleken, dat de lijst met nog enkele andere namen van planten aan te vullen is. Een daarvan is *Casimiroa edulis* Llav. & Lex. Van deze uit Mexico afkomstige en tot de Rutaceae behorende boom waren indertijd enkele fraaie exemplaren aanwezig in de Gouvernements Proeftuin te Kota Gadung (bij Brastige op 1400 m b.z. gelegen). *C. edulis* draagt daar rijkelijk vrucht en aangezien de vruchten goed van smaak zijn, besloot ik te proberen, of het ook mogelijk zou zijn de bomen in de laagvlakte te cultiveren. Ik nam derhalve een drietal jonge planten (zgn. tjangkokkans) mee naar Tandjong Morawa, maar in het warme klimaat van de laagvlakte was de groei zeer pover; na iets meer dan een jaar stierven de boompjes. Intussen bleken zij goede objecten te zijn geweest om te voorzien in de behoefte van *M. tuberculata* aan nestmateriaal. De bladeren

SMITHSONIAN
INSTITUTION

DEC 1 1964

der boompjes vertoonden al spoedig het typische verknipte uiterlijk, ofschoon *C. edulis* op Tandjong Morawa (en ik durf er gerust aan toevoegen: of ergens anders in het Delise laagland) nooit eerder was aangeplant en niettegenstaande er zich dicht in de buurt van *Casimiroa's* een exemplaar van *Psidium guajava* L. bevond, dat geregeld door de behangersbijtjes sterk werd toetgetakeld. *C. edulis* viel dus bepaald wel „in de smaak” van *M. tuberculata* en men vraagt zich af, hoe het dier er zo gauw achter gekomen is, dat de bladeren van deze voor behangersbijtjes op Tandjong Morawa toch volkomen onbekende boomsoort de voor hun nestbouw geschikte eigenschappen bezitten.

De enkele andere planten die, behalve *C. edulis*, nog aan het lijstje in *De Tropische Natuur* kunnen worden toegevoegd zijn: *Amberstia nobilis* Wall., *Antigonon leptopus* Hook & Arn., *Cassia alata* L., *Bischofia javanica* Bl., *Bixa orellana* L., *Flemingia strobilifera* R.Br. en *Theobroma cacao* L. Met de soorten uit de bedoelde lijst, waarvan ik zeker ben dat de aantasting aan *M. tuberculata* moet worden toegeschreven, komt het aantal soorten op 14 te staan. Hieraan dienen ten slotte nog worden toegevoegd *Ceiba pentandra* Gaertn., *Coffea robusta* Lind., *Nepbelium lappaceum* L. en *Rosa* sp. cult., allemaal soorten, waarbij *M. tuberculata* tijdens haar knipbezigheid werd geobserveerd. In totaal komen wij dan op 18 verschillende plantensoorten.

In verband met het voorgaande wil ik nog even wijzen op wat men zou kunnen beschouwen als een verkeerde keuze van *M. tuberculata*. Het betreft de beschadiging van dit behangersbijtje aan Deli-tabak, slechts heel enkele malen in de loop van jaren door mij en anderen waargenomen.

Summary

The leaf-cutter bee *Megachile tuberculata* F. Smith has been observed cutting the leaves of *Casimiroa edulis* Llav. & Lex. This happened some time after three young plants had been transferred from Kota Gadung (Batak Highlands) to the Experimental Garden at Tandjong Morawa near Medan (Eastcoast of Sumatra). This fruit-tree, a Mexican import, is nowhere else cultivated in the lowland country of the Eastcoast, the hot and humid climate being inhibitive. One may ask, therefore, how the leaf-cutter bees did discover so promptly the suitability of the leaves of *C. edulis* for their nest-building purposes, the plant being entirely new to them. Up till now 18 different species of plants are known with certainty to be attacked by *M. tuberculata*. Mention is also made of a few cases of a doubtless wrong choice by *M. tuberculata*, viz. the damage done by this leaf-cutterbee to leaves of the tobacco plant.

Afdeling Zuid-Holland. De vergaderingen zullen dit seizoen gehouden worden op 28 oktober en 16 december in Hotel „Terminus”, Stationsplein, Den Haag, op 17 februari in Restaurant „Engels”, Groothandelsgebouw, Rotterdam en op een nader te bepalen datum in april 1965 in het Museum van Natuurlijke Historie, Raamsteeg 2, Leiden.

Het ligt in de bedoeling aan de leden ook nu de gebruikelijke circulaire toe te sturen.

I. A. KAIJADOE, Secretaris.